

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Práce s literárním textem - Renesance

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

1. *Přečtěte si úryvky a pokuste se určit dílo, ze kterého byly vyřaty.*

Dekameron

2. *Kdo je autorem tohoto díla?*

Giovanni Boccaccio

3. *Co víte o kompozici knihy?*

Jedná se o rámcový příběh, sbírka 100 novel (povídek, podobenství, historek, novely převažují).

4. *Určete žánr díla, co je pro něho typické?*

Novela je prozaický žánr kratšího nebo středního rozsahu. Od povídky a od románu se liší tím, že se soustřeďuje na jeden jednoduchý, ale poutavý a nápaditý příběh. Tomu se věnuje dramaticky, sevřeně, stupňuje ho až do překvapivého dějového zvratu (tzv. bod obratu), který je základem kompozice novely, a do závěrečné pointy.

5. *Pokuste se zařadit dílo do správného století.*

Vznik Dekameronu 1348-1353, tj. 14. st.

6. *Víte, co se tehdy v italské společnosti přihodilo?*

Itálie byla zasažena morovou nákazou. Mor = infekční onemocnění, dříve se nazývalo černá smrt.¹

Onemocnění způsobuje tyčinkovitá bakterie *Yersinia pestis*. Onemocnění má tři formy:

Forma **bubonická** je na člověka přenášena blechami (druhy *Pulex irritans*, *Xenopsylla cheopis*), které se infikovaly na nakaženém hlodavci (hlavně na kryse, která však příznaky netrpí: Nemoc svého přenašeče nehubí). Po kousnutí infikovanou blechou dochází ke zhnědnutí kousance, poté se objeví boule v oblasti mízních uzlin.

Forma **plicní** se přenáší kapénkovou infekcí z člověka na člověka a je mnohem nebezpečnější. Působí velice rychle a neléčena má velice vysokou smrtnost (až přes 90 %).

¹ Příspěvatelé Wikipedie, Mor [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2013, Datum poslední revize 15. 05. 2013, 07:19 UTC, [citováno 17. 10. 2013] <<http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Mor&oldid=10325100>>

7. *Co víte o postavě vypravěče i vypravěčů v díle, určete konkrétního vypravěče v daných ukázkách.*

V díle se střídá 10 vypravěčů - 7 žen a 3 muži, vypravěči mají symbolická jména.

V uvedených ukázkách vystupuje Filostrato, Pampinea, Lauretta.

8. *Které téma zpracoval autor ve vybraných ukázkách? Víte i jaká jiná témata se objevují v ostatních příbězích?*

Nešťastná láska, lidské slabosti – zloba, ve druhém příběhu zpracoval téma manželské nevěry, v ostatních příbězích se objevuje téma nenaplněné lásky, žárlivosti, nevěry, pomsty....

9. *Proč asi tehdy dílo církev odsoudila?*

Dílo na tehdejší dobu bylo velice světské, milostně až eroticky laděné, plné hříchů, mezi postavy vystupující v příbězích zařadil autor i postavy z řad církve (mnichy, opaty, jeptišky), píše o nich jako o obyčejných občanech, kteří páchají naprosto stejné hříchy jako ostatní světská veřejnost. Popis hned několika hříchů - viz 2. Ukázka

10. *Čím se lišila renesance od předešlého období? Vyhledejte v textech renesanční motivy.*

Dříve byla společnost ovlivněna scholastickou filozofií středověku, tu postupně nahrazuje nový přístup k vnímání světa – renesanční pohled na svět :užívat si na plno pozemských radovánek – motivy- nová renesanční morálka, nechat působit své city, láska, nenávisť, hněv, touha, nevěra, žárlivost, vychytralost žen, opojení alkoholem...

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

ÚRYVEK²

Den čtvrtý - příběh třetí

Filostrato vyslechl konec příběhu, který vyprávěla Pampinea, zahloubal se trochu a potom jí pravil: "V konci vašeho příběhu bylo něco dobrého, co se mi líbilo; mnohem více však tam bylo věcí k smíchu, které bych si přál, aby tam nebyly."

Poté se obrátil k Laurettě a pravil: "Paní, pokračujte, a je-li to možné, vypravujte nějaký lepší příběh."

Lauretta s úsměvem pravila: "Jste příliš krutý k milencům, když jim přejete jenom špatné konce. Abych vám tedy vyhověla, budu vám vyprávět příběh o třech dvojicích, jež se těšily ze své lásky jen krátce a nakonec všechny stejně špatně dopadly."

A řkouc to, začala vyprávět: Jak jistě dobře víte, mladé paní, jakákoli neřest může uvrhnout dopřetěžkého utrpení nejenom každého, kdo se jí oddává, ale začasť i jiné lidi a zdá se mi, že právě zlost je tou neřestí, jež nás s popuštěnými otěžemi unáší do nebezpečí. A tato zlost není nic jiného než náhlé a neuvážené hnutí mysli, podnícené utrpěnou křivdou, jež odvrhuje veškerý rozmysl, zahaluje náš duševní zrak temnotami a rozpaluje naši duše vzteklou zuřivostí. S hněvem se sice často setkáváme u mužů, u některého ve větší míře, u některého v míře menší, nicméně byl již spatřen i u žen, a to k jejich ještě větší škodě, protože jím snáze vzplanou a hoří v nich pak jasnějším plamenem a hůř ho lze potlačit, protože ženy se nedovedou tak ovládat jako muži.

Den sedmý - příběh čtvrtý

Zpozorovala, že se jí chce zalíbit jakýsi mladík - podle jejího úsudku výborný -, i jala se s ním tajně dorozumívat, a když pak věci mezi ním a jí tak pokročily, že nechybělo než proměnit slova ve skutek, začala paní přemýšlet, kudy na to. A protože už dávno seznala, že mezi manželovy zlozvyky patří záliba v pití, začala mu pití nejenom doporučovat, ale zchytrale ho k tomu ještě vybízela. Navykla ho tak pít, že skoro po každé - kdy se jí zachtělo - manžel pil, až se opil, a ona - když viděla, že je hodně zpitý -, ho uložila ke spánku. Tak se setkala se svým milencem poprvé, v čemž později bezpečně pokračovala.

Když Tofano viděl, jak to špatně dopadlo a kam ho zavedla žárlivost, svolal své přátele, a protože za své jmění vděčil ženě, požádal je, aby mu byli prostředníky. Posléze dosáhl toho, že se jeho choť v míru a pokoji vrátila do jeho domu; slíbil jí, že už nikdy nebude žárlit, a mimo to jí dovolil, aby ve všem jednala podle své libosti, ale tak, aby to on neviděl.

A tak ten hloupý výr utrpěl škodu a ještě dělal smír. Nechť žije láska a zhyne starost a všechny trampoty!

² BOCCACCIO, Giovanni. Dekameron. Praha: Melantrich, 1979. ISBN 80-7214-265-8.